

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس

دوره کارشناسی ارشد

فرق تشیع

گروه علوم انسانی

مصوب ششصد و سی و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۸۶/۴/۲

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد فرق تشیع

گروه: علوم انسانی

رشته: علوم تخصصی: علوم حوزه ای

گرایش: —

دوره: کارشناسی ارشد

کد رشته: —

شورای عالی برنامه ریزی در ششصد و سی و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۸۶/۴/۲ براساس طرح دوره کارشناسی ارشد فرق تشیع که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تایید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد فرق تشیع از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۸۶/۴/۲ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد فرق تشیع در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره ششصد و سی و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۸۶/۴/۲
درخصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد فرق تشیع

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد فرق تشیع که از طرف گروه
پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصوب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره ششصد و سی و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۸۶/۴/۲
در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد فرق تشیع صحیح است و به مورد
اجرا گذاشته شود.

دکتر محمد مهدي زاهدي
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر رجایی برونی
دبیر شورای گسترش و برنامه ریزی

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد رشته فرق تشیع

۱. ضرورت و اهمیت

دین از شریف‌ترین موضوعاتی است که اندیشه بشری در طول تاریخ بدان پرداخته و هیچ‌گاه ساحت زندگی بشر از دغدغه دین و لوازم آن خالی نبوده است. تنوع گرایش‌های دینی ابناء بشر و گوناگونی آداب و شعائر و نسک دینی حیرت‌انگیز و تماشایی است.

شناخت علمی، حق‌طلبانه و آزاداندیشانه و در عین حال همدلانه و نقادانه دیگر مذاهب، هم ما را با گستره دین و تأثیر و نفوذ آن در زندگی بشر آشنا می‌کند و هم ابزارهای مقابله با معنویت‌گریزی و ایمان‌ستیزی را که آفت دوران ماست، در اختیار می‌نهد و راهی برای همکاری همه متألهان در دفع و رفع الحاد فراهم می‌آورد.

از منظری دیگر شناخت سایر مذاهب به غنای معرفت ما از مذهب خودمان مدد می‌رساند. از این راه می‌توانیم نقاط قوت و ضعف فرهنگی مذهبی خودمان را بهتر بشناسیم، به آسیب‌شناسی ایمان‌مان دست یابیم و مذهب خود را در آینه تحولات دیگر مذاهب ببینیم و در تصفیه و تهذیب دستاوردهای مذهبی خودمان بکوشیم.

با این همه برکات که بر چنین مطالعاتی مترتب می‌شود تاکنون در کشور ما فعالیت جامع و سازمان‌یافته‌ای برای شناخت عمیق فرق تشیع صورت نگرفته است و مراکز علمی حوزوی و دانشگاهی گذرا به آن پرداخته‌اند. از این رو مؤسسه آموزش عالی غیر انتفاعی غیر دولتی ادیان و مذاهب با هدف برآوردن این نیاز اساسی به تأسیس رشته دانشگاهی فرق تشیع در مقطع کارشناسی ارشد اقدام کرده است.

۲. تعریف و اهداف

دوره کارشناسی ارشد در رشته فرق تشیع یک دوره کامل آموزشی مطابق با ضوابط و مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری است که به موضوع فرق و مذاهب شیعه یعنی مذاهب امامیه، زیدیه، اسماعیلیه، کیسانیه، واقفیه، غلات، شیخیه، اهل حق، نصیریه، می‌پردازد.

مهم‌ترین اهداف این دوره عبارت است از:

(الف) زمینه‌سازی برای پرورش و آموزش دانشوران و محققان صاحب‌نظر در ابعاد مختلف فرق و مذاهب شیعه؛

(ب) تأمین کادر علمی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور در زمینه فرق و مذاهب شیعه؛

(ج) پروریزی زمینه تأسیس رشته‌های تخصصی فرق و مذاهب شیعه در مقطع دکتری؛

(د) زمینه‌سازی برای تربیت نیروی انسانی آگاه به فرق و مذاهب شیعه در جهت برقراری ارتباط و گفت‌وگو با اندیشمندان

و پیروان آنها.

(ه) زمینه‌سازی برای تربیت نیروی انسانی آگاه به فرق و مذاهب شیعه به منظور حضور در مراکز و سازمان‌های فرهنگی،

علمی و تبلیغی داخل و خارج کشور.

۳. طول دوره و شکل نظام

طول دوره کارشناسی ارشد رشته فرق تشیع ۲ سال است که بر اساس مصوبات شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری در چهارنیم سال (و هر نیم سال برابر شانزده هفته) ارائه می گردد. در این مدت پایان نامه کارشناسی ارشد نیز دفاع خواهد شد.

تبصره: جهت تکمیل واحدهای آموزشی معوقه و تدوین پایان نامه حداکثر دو نیم سال دیگر، بر طبق ضوابط به دانشجویان فرصت داده خواهد شد.

۴. تعداد واحدهای درسی

این دوره مشتمل بر ۳۲ واحد آموزشی، به اضافه ۱۴ واحد جبرانی است، که به صورت زیر تفکیک می شود:

دروس اصلی	۲۸ واحد
پایان نامه	۴ واحد

جمع	۳۲ واحد
دروس جبرانی	۱۴ واحد

تبصره ۱: گذراندن ۱۴ واحد دروس جبرانی برای دانشجویان الزامی است، مگر آن که در یکی از مراکز معتبر دانشگاهی یا حوزوی آن دروس را گذرانده باشند و مدارک آن را ارائه نمایند.

تبصره ۲: علاوه بر دروس جبرانی، دروس پیش نیازی که گذراندن آنها برای دانشجویانی که برای شرکت در برخی از دروس این دوره، آمادگی کافی ندارند، الزامی است.

۵. پذیرش

پذیرش داوطلبان شرکت در این رشته منوط به داشتن مدرک لیسانس یا گواهی اتمام سطح دو از حوزه علمیه است. شرایط عمومی پذیرش تابع مقررات و مصوبات آموزش عالی و شرایط اختصاصی در چارچوب مقررات آموزش عالی، تابع سیاست های دانشگاه یا مؤسسه برگزارکننده دوره است.

فصل دوه

برنامه دوره کارشناسی ارشد
رشته فرق تشیع

دروس جبرانی رشته فرق تشیع

ردیف	نام درس	تعداد واحد	جمع ساعات	ساعت نظری	ساعت عملی	پیش نیاز	ملاحظات	صفحه
۱.	زبان انگلیسی تخصصی	۲	۳۲	x				
۲.	زبان عربی تخصصی	۲	۳۲	x				
۳.	روش تحقیق	۲	۳۲	x			باگرایش به مذاهب اسلامی	
۴.	تاریخ مذاهب کلامی (فرق تسنن)	۲	۳۲	x				
۵.	کلام اسلامی	۲	۳۲	x				
۶.	تاریخ ادیان	۲	۳۲	x			باگرایش ادیان ابراهیمی	
۷.	تاریخ تصوف	۲	۳۲	x				
	جمع واحدها	۱۴						

دروس اصلی رشته فرق تشیع

ردیف	نام درس	تعداد واحد	جمع ساعات	ساعت نظری	ساعت عملی	پیش نیاز	ملاحظات	صفحه
۱.	پیدایش تشیع	۲	۳۲					
۲.	تاریخ امامیه	۲	۳۲					
۳.	معارف امامیه	۲	۳۲					
۴.	گرایشهای شیعی غیر معروف در سه قرن نخست	۲	۳۲					
۵.	تاریخ زیدیه	۲	۳۲					
۶.	معارف زیدیه	۲	۳۲					
۷.	تاریخ اسماعیلیه	۲	۳۲					
۸.	معارف اسماعیلیه	۲	۳۲					
۹.	غلو و غلات (۱)	۲	۳۲				در سده‌های نخستین	
۱۰.	جریانهای انشعابی و انحرافی	۱	۱۶					
۱۱.	تاریخ عقاید امامیه	۳	۴۸					
۱۲.	عقاید زیدیه	۲	۳۲					
۱۳.	عقاید اسماعیلیه	۲	۳۲					
۱۴.	غلو و غلات (۲)	۲	۳۲				در عصر حاضر	
۱۵.	پایان نامه	۴	۶۴					
	جمع واحدها	۳۲						

فصل سوم

سرفصل‌های دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد
رشته فرق تشیع

زبان انگلیسی تخصصی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: دانش و مهارت نسبی در استفاده از متون انگلیسی ادیان و مذاهب

سرفصل‌ها:

توسعه روشمند و آژگان در حوزه دین پژوهی

آشنایی روشمند با ساختارهای زبان‌های انگلیسی فخیم

آشنایی روشمند با اصول ترجمه و برگزیده‌ای از متون مربوط به مذاهب اسلامی در دایرةالمعارف‌های اسلام و پل ادوارد

منابع:

1. *The Encyclopedia of Islam.*

2. *The Encyclopedia of Philosophy, Poul Edwards.*

۳. سایر منابع تخصصی انگلیسی مربوط به فرق و مذاهب.

زبان عربی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: آشنایی با متون تاریخی، فلسفی و کلامی نوشته‌شده با نثر عربی جدید

سرفصل‌ها:

برگزیده‌ای از متون تاریخی، فلسفی و کلامی نویسندگان جدید جهان عرب و متون مذاهب اسلامی

منابع:

۱. نقد الخطاب الدینی، نصر حامد ابوزید.
۲. النص، الحقیقه، السلطه، علی الحرب.
۳. قضايا فی نقد العقل الدینی، محمد اركون.
۴. التوحید، ابومنصور ماتریدی.
۵. تكوين العقل العربی، محمد عابد الجابری.
۶. الخطاب الأشعری، سعید بن سعید العلوی.
۷. تزیف الوعي، فهمی هویدی.
۸. مقارنة الأديان، احمد شلبی.
۹. العلمانية من منظور مختلف، عزیز عظمة.
۱۰. الأسس الفلسفية للعلمانية، عادل ضاهر.
۱۱. التعددية... اصول و مراجعات بین الاستنباع والابداع، طه جابر العلوانی.

روش تحقیق

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: آشنایی با روش‌های تحقیق در این عرصه (بیان نقاط قوت و ضعف روش‌های متداول، آگاهی از روش یا روش‌های متناسب با موضوعات مختلف تحقیق در مذاهب)، آشنایی با مراحل تحقیق، فرضیه‌سازی، طرح تحقیق و نگارش مقاله و پایان‌نامه (با تأکید بر روش‌های تحقیق در مذاهب اسلامی)

سرفصل‌ها:

تنقیح موضوع یا مسأله برای تحقیق

فرضیه‌ها و پیش‌فرض‌های هر موضوع

طرح تحقیق

فیش‌نویسی

تدوین مقاله و رساله

بررسی و نقد روش‌ها، رویکردها و رهیافت‌های معمولی در مطالعات مذاهب‌شناسان: روش‌های تاریخی (تاریخی - توصیفی، تاریخی - تحلیلی)، روش‌های پدیدارشناسانه (پدیدارشناسی توصیفی، پدیدارشناسی استعلایی یا ذات‌شناختی)، مطالعات تطبیقی، مطالعات تجربی، مطالعات میان‌رشته‌ای

منابع:

۱. روش‌شناسی مطالعات دینی، احد فرامرز قراملکی.
۲. پدیدارشناسی چیست؟، آندره دارتیگ، ترجمه محمود نوالی.
۳. سرآغاز پدیدارشناسی، ریچارد اشمیت، ترجمه شهرام پازوکی.
۴. شناخت دانش ادیان، ترجمه و تدوین همایون همتی.
۵. پژوهش، امیرحسین آریانپور.
۶. شیوه نگارش مقالات پژوهشی، یل استایلتون، ترجمه شعله بیگلری.
۷. مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، محمدرضا حافظ‌نیا.
۸. روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نامه‌نویسی، غلامرضا خاکی.
۹. روش تحقیق، حسین دهنوی.
۱۰. تحقیق درست، عبدالحسین زرین‌کوب.
۱۱. اصول البحث، عبدالهادی فضلی.

۱۲. روش‌های تحقیق در علوم انسانی، عزت‌الله نادری و مریم سیف‌نراقی.

13. *Methodology of the Study of Religion*, Mircea Eliade.

14. *Approaches to the Study of Religion*, ed. by Peter Connolly.

تاریخ مذاهب کلامی (فرق تسنن)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف: شناخت علل و عوامل پیدایش گرایش‌ها و مکاتب کلامی در اهل سنت، همچنین تاریخ و عقاید اصحاب حدیث، سلفیه، وهابیت، اشاعره، ماتریدیه، معتزله و برخی از فرقه‌های دیگر اهل سنت (دیوبندیه، قادیانیه، خوارج، مرجئه، قدریه و...)

سرفصل‌ها:

- بررسی تاریخ و عقاید فرقه‌های نخستین
- خوارج و فرقه‌های آن (ازرقه، نجدات، صفریه و اباضیه)
- تاریخ و عقاید اباضیه
- مرجئه، تاریخ و اندیشه
- بزرگان مرجئه
- قدریه و رابطه آن با معتزله
- جهمیّه و ردّ اصحاب حدیث
- معتزله، تاریخ پیدایش
- بزرگان معتزله
- اصول پنج‌گانه معتزله
- علل افول معتزله
- علت پیدایش اشاعره
- تطورات تاریخی اشعریون
- سلجوقیان و اشاعره
- نظریه کسب و خلق افعال
- رؤیت خداوند در قیامت
- کلام نفسی و عدم خلق قرآن
- اشاعره در جهان معاصر
- تاریخ پیدایش ماتریدیان
- ماتریدیه و ابوحنیفه
- بزرگان ماتریدیه (نسفی، بزدوی،...)
- سامانیان، غزنویان، امپراتوری عثمانی و ماتریدیه

رابطه اشاعره با ماتریدیه
ماتریدیه در جهان امروز
اصحاب حدیث قبل از احمد بن حنبل
اصول السنة احمد بن حنبل
بزرگان اصحاب حدیث
ابن تیمیه و عقاید جدید
مخالفان و موافقان ابن تیمیه
ظهور وهابیت در قرن دوازدهم در عربستان
وهابیت و آل سعود
عقاید وهابیان و نقد آن
اصحاب حدیث هند و ظهور شاه ولی الله دهلوی
دیوندیة و بریلویه در شبه قاره هند
قادیانیة و احمدیة
دیدگاه مسلمانان نسبت به قادیانیة

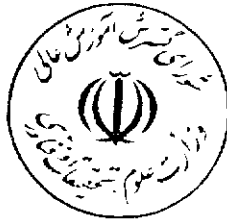
منابع:

۱. فرقه های اسلامی در سرزمین شام در عصر اموی، حسین عطوان.
۲. نشأة الفكر الفلسفی فی الاسلام، سامی النشار.
۳. مقالات الاسلامیین، ابوالحسن اشعری.
۴. الممل والنحل، شهرستانی.
۵. الفرق بین الفرق، عبدالقاهر بغدادی.
۶. مذاهب الاسلامیین، عبدالرحمن بدوی.
۷. المعتزله، زهدی جار الله.
۸. طبقات المعتزله، قاضی عبدالجبار معتزلی.
۹. شرح الاصول الخمسه، قاضی عبدالجبار ومانکدیم.
۱۰. الابانة، ابوالحسن اشعری.
۱۱. تلخیص المحصل، فخر رازی و خواجه نصیرالدین طوسی.
۱۲. التمهید، ابوبکر باقلانی.
۱۳. بحوث فی الممل والنحل، جعفر سبحانی.
۱۴. شرح المواقف، ایچی و جرجانی.
۱۵. مرجئه، تاریخ و اندیشه، رسول جعفریان.
۱۶. المرجئه والقدریه، ناصر العقل.

١٧. قواعد العقائد، غزالي.
١٨. العقائد النسفيه، نسفي.
١٩. تبصرة الادلّه، ابومعين نسفي.
٢٠. اصول الدين، بزدوي.
٢١. اشارات المرام، كمال الدين.
٢٢. الماتريديه دراسة و تقويماً، على الحربى.
٢٣. الماتريديه، شمس سلفى.
٢٤. ابن تيميه، صاحب عبدالحميد.
٢٥. منهاج السنة النبويه، ابن تيميه.
٢٦. كشف الارتباب، سيدمحسن امين.
٢٧. وهايت، جعفر سبحانى.
٢٨. الديونديه، طالب الرحمن.
٢٩. فى علم الكلام، قسم الاشاعره، احمد محمود صبحى.
٣٠. فى علم الكلام، قسم المعتزله، احمد محمود صبحى.
٣١. المطالب العائيه، فخر رازى.
٣٢. غاية المرام، سيف الدين آمدى.
٣٣. اباكار الافكار، سيف الدين آمدى.

کلام اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ۲ واحد

اهداف: شناخت مبانی کلام اسلامی، بررسی و نقد شبهات مخالفین در مباحث کلام اسلامی

سرفصل‌ها:

۱. براهین اثبات ذات باری
۲. صفات الهی: صفات ذاتی، فعلی، خبری و...
۳. افعال الهی
۴. آفرینش جهان: آفرینش از عدم و ادله آن، نظریه فیض، حدوث و قدم و...
۵. علیت: انکار علیت، قبول علیت
۶. قضاء و قدر، جبر، اختیار، مشیت، اراده الهی و...

منابع:

- ۱- المطالب العالیه من العلم الالهی، امام فخر رازی
- ۲- المواقف فی علم الکلام، قاضی عضدالدین ایجی
- ۳- تجرید الاعتقاد، خواجه نصیرالدین طوسی
- ۴- تلخیص المحصل، خواجه نصیرالدین طوسی
- ۵- گوهر مراد، مولی عبدالرزاق لاهیجی
- ۶- اللوامع الالهیه فی المباحث الکلامیه، جمال الدین مقداد اسدی سیوری حلّی
- ۷- الذخیره فی علم الکلام، سید مرتضی
- ۸- المعتمد فی اصول الدین، رکن الدین محمود ملاحمی خوارزمی
- ۹- تمهید الاصول فی علم الکلام، شیخ طوسی
- ۱۰- نهافت الفلاسفة، امام محمد غزالی
- ۱۱- شرح العقائد النسفیة، تفتازانی
- ۱۲- المنقذ من التقليد، شیخ سدید الدین محمود حمصی رازی
- ۱۳- شوارق الالهام، مولی عبدالرزاق لاهیجی
- ۱۴- اباکار الافکار فی اصول الدین، سیف الدین آمدی
- ۱۵- نهاية المرام فی علم الکلام، سیف الدین آمدی
- ۱۶- نهج الحق و کشف الصدق، علامه حلّی
- ۱۷- شرح مواقف ایجی، جرجانی
- ۱۸- شرح المقاصد، تفتازانی
- ۱۹- کشف المراد شرح تجرید الاعتقاد، علامه حلّی
- ۲۰- الانتصار، خیاط معتزلی

تاریخ ادیان

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف: بررسی و شناخت اجمالی تاریخ و عقاید ادیان ابتدایی، شرقی و ادیان ابراهیمی

سرفصل‌ها:

مقدمات و تعاریفات: اصطلاحات دینی، تقسیم‌بندی ادیان، تعریف و برداشت جامعه‌شناسان از دین

اشاره‌ای به: ادیان ابتدایی، تابو، آنیمیزم، توتیمیزم، فetiš و...

اشاره‌ای به ادیان قدیم: مصر، بابل، یونان، روم

شناخت تاریخ مختصری از ادیان شرق:

۱. ادیان هند: بومیان اولیه، آمدن آریائی‌ان، وداها، خدایان ودائی، پیدایش مذاهب جاینی و ویشنوی و شیوایی،

اوپانیشادها، مذاهب سیکه و اصول عقاید آنها، هندوها در قرون جدید

۲. آئین بودا: ظهور بودا، اصول تعلیمات بودا، تقسیم‌بندی بودائی‌ان به دو فرقه مهاییانا و هینایانا، اصول مذهب هر یک،

ورود دین بودا به چین و تبت و ژاپن

۳. ادیان ایرانی: دین ایرانیان قبل از زرتشت، تعالیم زرتشت، شرح کتب دینی زرتشت، جنبش دین زرتشتی در عهد

ساسانیان و بعد از اسلام، رفتن زرتشتیان به هندوستان، موقعیت فعلی زرتشتیان. آئین مانی، جنبش مزدک و زروانیسم

۴. مروری بر تاریخ یهودیت از ابتدا تا عصر حاضر: شکل‌گیری قوم اسرائیل، رهبری موسی، داوران تا پادشاهان، از

اسارت بابلی تا پراکندگی بزرگ، دوران گئونیم و قرون وسطا، هسکالا و عصر جدید

۵. متون مقدس و اصلی یهودی: معرفی اجمالی تنخ (عهد قدیم)، تقسیمات آن و نویسندگان و تاریخ نگارش آنها، میشنا

و مجموعه‌های هلاخایی، میدراشیم

۶. فرقه‌های یهودی: تفاوت نبی و کاهن، شومرون؛ بررسی فرقه‌های پروشیم و صدوقیم، قرائیم و ربانیم

۷. ابعاد عقیدتی یهودیت: سبک الاهیات یهودی، به صورت خدا، تورا، همگام خدا، ماشیح، بیسرائل

۸. ابعاد عملی یهودیت: میصوا، موعده، تفیلا، بت‌کنست، بت همیقداش

۹. مروری بر تاریخ مسیحیت از ابتدا تا عصر حاضر: اوضاع فرهنگی، اجتماعی و جغرافیای امپراطوری روم در عصر

ظهور مسیحیت، منطقه فلسطین و اوضاع فرهنگی و دینی یهودیان در عصر ظهور مسیحیت، زندگی حضرت عیسی (ع) و

مسیحیت در زمان حیات زمینی او، عصر حواریون، عصر نزاع‌های فرقه‌ای و زجر و آزار مسیحیان توسط امپراطوری روم،

تغییر کیش قسطنطین و پیامدهای آن، شوراها، مهم کلیسایی، مسیحیت در قرون وسطی در غرب، جدایی مسیحیت شرق و

تحولات آن تا عصر حاضر، مسیحیت پس از رنسانس و نهضت اصلاح دینی، مسیحیت در عصر حاضر

۱۰. متون مقدس مسیحی: معرفی اجمالی عهد جدید و تقسیمات آن، نویسندگان عهد جدید و تاریخ نگارش قسمت‌های

مختلف آن، چکیده‌ای از مطالب مندرج در قسمت‌های مختلف عهد جدید، دلیل اعتبار و حجیت اناجیل، اعتقادنامه‌های

مسیحی

۱۱. فرقه‌های مهم مسیحی: فرقه‌های سده‌های نخست، فرقه‌های کاتولیک، ارتدکس شرقی، مذهب پروتستان

۱۲. ابعاد عقیدتی مسیحیت: ذات و صفات خدا، توحید و تثلیث، مسیح‌شناسی، روح‌القدس، انتظار و آخرالزمان،

نجات‌شناسی و معاد، انسان‌شناسی

۱۳. ابعاد عملی مسیحیت: شعائر مسیحی، اعیاد و تقویم مذهبی، اخلاقی مسیحی

منابع:

۱. تاریخ جامع ادیان، جان. بی. ناس.
۲. مقارنه الادیان (بخش هند و بودا)، احمد شلبي.
۳. تاریخ تمدن (هند و همسایگان چین و ژاپن)، ویل دورانت.
۴. دین‌های ایرانی، تألیف ه. س. نیبرگ، ترجمه دکتر نجم‌آبادی.
۵. ایران در زمان ساسانیان، کریستین سن، ترجمه رشید یاسمی.
۶. ادیان و مکتب‌های فلسفی هند، دکتر داریوش شایگان.
۷. اوستا.
۸. ادیان آسیایی، مهرداد بهار.
۹. دین‌های ایرانی پیش از اسلام، مهري باقري.
۱۰. مجله هفت آسمان، شماره ۱۲ و ۱۳، مقاله مزدک، اصطلاح‌طلبي یا فروپاشی، مجتبی آقایی.
۱۱. بودا، ع. پاشایی.
۱۲. ادیان جهان باستان، یوسف اباذری و... .
۱۳. گنجینه‌ای از تلمود، ا. کهن، ترجمه ا. گرگانی.
۱۴. تاریخ قوم یهود، ژ. کلاپرن، ترجمه همتی.
۱۵. تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه ع. حکمت.
۱۶. کتاب مقدس، عبدالرحیم سلیمانی اردستانی.
۱۷. سیری در تلمود، اشتاین سالتز، ترجمه باقر طالبی دارابی.
۱۸. عقاید و آداب دینی یهود، آلن آنترمن، ترجمه رضا فرزین.
۱۹. انتظار مسیحا در آیین یهود، جولوس گرینستون، ترجمه حسین توفیقی.
۲۰. یهودیت، عبدالرحیم سلیمانی اردستانی.
۲۱. تاریخ کلیسای قدیم در امپراطوری ایران و روم، و. م. میلر، ترجمه علی نخستین.
۲۲. الهیات مسیحی، هنری تیسن، ط. میکائیلیان.
۲۳. معرفی عهد جدید، مریل تنی، ط. میکائیلیان.
۲۴. کلید عهد جدید، فلویید فیلسون، مسعود رجب‌نیا.
۲۵. مسیحیت، عبدالرحیم سلیمانی.
۲۶. تاریخ تمدن، ویل دورانت.
۲۷. درآمدی به مسیحیت، مری جو ویور، ترجمه حسن قنبری.
۲۸. مقارنه الادیان، احمد شلبي.

29. *The Encyclopedia of Religion*, Mircea Eliade.

30. *Encyclopedia of Religion and Ethics*, ed. by James Hastings.

31. *Living Religions*, ed. by Hinnells.

32. *A History of the Jews*, Solomon Grayzel.

33. *Judaism, A Short Reader*, L. & D. Cohn-Sherbok.

34. *Judaism*, ed. by Hertzberg.

35. *Readings in Christianity*, Robert E. van Voorst.

36. *The Catechism of the Catholic Church*.

تاریخ تصوف

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: آشنایی با خاستگاه‌های تصوف و عرفان در اسلام و شناخت علل و چگونگی پیدایش تصوف در جهان اسلام و سیر تطورات فکری آن تا قرن حاضر

سرفصل‌ها:

پیدایش تصوف اسلامی

زاهدان نخستین و پیدایش نام صوفی

نقش قرآن، حدیث، سیره و سنت پیامبر اکرم (ص) اهل بیت (ع) و صحابه در پیدایش و گسترش تصوف و عرفان
زندگانی و افکار حسن بصری، رابعه عدویه، ابوهاشم کوفی، سفیان ثوری، ابراهیم ادهم، داود طائی، شقیق بلخی، فضیل عیاض و معروف کرخی بغدادی

بذرهای اندیشه وحدت وجود فناء فی الله بقاء بالله، در تصوف قرن سوم

مشاهیر تصوف و عرفان در قرن سوم (حارث محاسبی، ذوالنون مصری، سری سقطی، بشر حافی، حاتم اصم، حداد نیشابوری، حمدون قصار، بایزید بسطامی، سهل تستری، جنید بغدادی)

تحکیم پایه‌های تصوف و عرفان بر اساس مبانی حکمت مشاء

مشاهیر تصوف و عرفان در قرن چهارم (منصور حلاج، شبلی، محمد خفیف شیرازی، سراج طوسی، حمدان نیشابوری، رودباری، ابواحمد چشتی، ابوطالب مکی محمد نجاری کلابادی و...)

شکل‌گیری و گسترش خانقاه‌های تصوف

نام‌آوران تصوف و عرفان در قرن پنجم (ابوالحسن خرقانی، ابوسعید ابوالخیر، ابوالحسن هجویری، بابا طاهر عریان، ابوالقاسم قشیری، خواجه انصاری، ابواسحاق کازرونی و...)

گره خوردن تدریجی فلسفه و عرفان و تصوف (پیدایش تصوف نظری و عرفان مدرسی)

برجسته گان تصوف و عرفان در این قرن، (احمد غزالی، محمد غزالی، عین القضات همدانی، سنائی غزنوی، عبدالقادر گیلانی، ابوالنجیب سهروردی، روزبهان بقلی، نجم‌الدین کبری)

عرفان و تصوف در قرن هفتم و استواری عرفان نظری به وسیله محی‌الدین

حمله مغول و شکل‌گیری حلقه‌های تصوف و عرفان در هند و روم.

طریقت‌ها و سلاسل جدید تصوف.

عرفای مهم این قرن (شیخ نجم‌الدین کبری، مجدالدین بغدادی، فریدالدین عطار، شیخ شهاب‌الدین سهروردی، ابن عربی، ابن فارض مصری، نجم‌الدین دایه (رازی) صاحب مرصاد العباد، جلال‌الدین رومی، صدرالدین قونوی، فخرالدین عراقی.) عرفان و تصوف در قرن هشتم.

تأسیس خانقاه‌های جدید (خانقاه شیخ صفی، سمنانی و شاه‌نعمت الله ولی) و فعالیت خانقاه‌ها در این عصر، عرفای نامدار این قرن (شیخ محمد شبستری، عبدالرزاق کاشانی، عزالدین کاشانی، علاءالدوله سمنانی، شیخ بهاء‌الدین نقشبند، حافظ شیرازی، عبدالکریم جیلی، سیدعلی همدانی، و...)

زمینه‌های انحطاط عرفان و تصوف در ایران

عرفا و صوفیان نامدار این دوره (شاه نعمت الله ولی، شمس‌الدین محمد لاهیجی نوربخشی، عبدالرحمن جامی، ملاصدرا،

فیض کاشانی، شیخ بهایی، ملاهادی سبزواری و...

پراکندگی جغرافیایی فرق تصوف اسلامی در جهان معاصر
فرقه قادریه و گسترش آن در عربستان، عراق، الجزایر، گینه، نیجریه، مصر، مراکش، هند، پاکستان، ترکیه، و ایران
نقشبندیه و گسترش آن در هند، چین، ترکیه، عراق و ایران
سهروردیه و گسترش آن در افغانستان، پاکستان و هند
بکتاشیه و گسترش آن در مصر، عراق، یونان، بلغارستان، یوگسلاوی، ترکیه، سوریه و آلبانی
چشتیه در هند، افغانستان و ایران
احمدیه و گسترش آن در بنگلادش، هند، پاکستان، اروپا، آمریکا، اندونزی، مالزی، آفریقا و...
نعمت اللهیه، و گسترش آن در ایران، هند، پاکستان...
مولویه و گسترش آن در ترکیه، مصر، پاکستان، آمریکا، اروپا، ایران
نوربخشیه و روند گسترش آن در ایران، ترکیه و...
خاکساریه، ذهبیه، ملامتیه در ایران و جهان.

منابع:

۱. طبقات الصوفیه، خواجه عبدالله انصاری.
۲. طرائق الحقایق، محمد معصوم شیرازی.
۳. مصباح الهدایة و مفتاح الکفایة، عزالدین محمود کاشانی.
۴. الصلہ بین التصوف و التشیع، کامل مصطفی الشیبی.
۵. التصوف الاسلامی، تاریخ، عقاید، طرق، سلیمان سلیم علم الدین.
۶. التصوف الاسلامی فی الادب و الاخلاق، زکی مبارک.
۷. التصوف بین الافراط و التفریط، عمر عبدالله کامل.
۸. الطبقات الصوفیه، عبدالرحمن السلمی.
۹. حلیة الاولیاء و طبقات الاصفیاء، ابونعیم اصفهانی.
۱۰. جستجو در تصوف ایران، عبدالحسین زرین کوب.
۱۱. دنبالة جستجو در تصوف ایران، عبدالحسین زرین کوب.
۱۲. ارزش میراث صوفیه، عبدالحسین زرین کوب.
۱۳. ابعاد عرفانی اسلام، آنه ماری شیمل.
۱۴. الصوفیة فی نظر الاسلام، شیخ عاطف الزین.
۱۵. الفرق الصوفیة فی الاسلام، اسپنسر ترمنجهام، عبدالقادر بحراری.
۱۶. الطریقة العلیة القادریة الکستزاینة، الشیخ محمد الکسنزانی الحسینی.
۱۷. مبانی سلوک در سلسله خاکسار جلالی و تصوف، حسین منجمی.
۱۸. ما هو التصوف؟ ما هی الطریقة النقشبندیة، الشیخ علاءالدین النقشبندی.
۱۹. مولویه بعد از مولوی، عبدالباقی گولپیناری.
۲۰. نقد صوفی، محمدکاظم یوسف پور.
۲۱. الطرق الصوفیة فی مصر نشاتها و نظمها و روادها، عامر البخار.
۲۲. تاریخ پیدایش تصوف و عرفان و سیر تحول و تطور آن، کریم نیرومند محقق.
۲۳. طبقات الشاذلیه الکبری، محیی الدین الطعمی.
۲۴. ملامت و ملامتیان، گولپینارلی، ترجمه دکتر توفیق هسبحانی.

۲۵. ملامتیه، صوفیه و فتوت، ابوالعلاء عقیفی.
۲۶. جنبش حروفیه و نهضت پسیخانیان، علی میرفطروس.
۲۷. الطریقه التیجانیة فی المغرب والسودان الغربی، احمد الأزمی.
۲۸. تحقیق در احوال و آثار سید محمد نوربخش اویسی، جعفر صدقیانلو.
۲۹. تذکرة اقطاب اویسی، محمد قادر باقری.
۳۰. مدرسه احمد بن ادريس المغربی و اثرها فی السودان، یحیی محمد ابراهیم.
۳۱. سادات نقشبندی و جنبش های ملی کرد در گذر تاریخ، عبدالرحمن نقشبندی.
۳۲. طریقه چشتیه در هند و پاکستان، غلامعلی آریا.
۳۳. حروفیه، تحقیق در تاریخ، آراء و عقاید، روشن خیایوی.
۳۴. مجموعه در ترجمه احوال شاه نعمت الله ولی کرمانی، تصحیح و مقدمه ژان اوین.
۳۵. مجله معارف، نشریه مرکز نشر دانشگاهی.
۳۶. عرفان ایران (مجموعه مقالات)، سیدمصطفی آزمایش.
۳۷. تاریخ تصوف در اسلام، قاسم غنی.
۳۸. سیر هنر و عرفان در ایران، صادق خلخالی.
۳۹. تاریخ التصوف الاسلامی من البداية حتی نهاية القرن الثانی، عبدالرحمن بدوی.
۴۰. الصوفیة والتصوف فی ضوء الكتاب والسنة، یوسف السید هاشم الرفاعی.

سرفصل دروس اصلی

رشته فرق تشیع

پیدایش تشیع

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: بررسی نظرات گوناگون در باب پیدایش تشیع و نقد آنها

سرفصل‌ها:

بررسی نظریه پیدایش تشیع در سقیفه و نقد آن
بررسی نظریه تأسیس شیعه از سوی عبدالله بن سبا و نقد آن
بررسی و نقد نظریه پیدایش تشیع در واقعه قتل عثمان
بررسی و نقد نظریه پیدایش تشیع در دوران حضرت امیر(ع)
بررسی و نقد نظریه پیدایش تشیع بعد از شهادت امام حسین(ع)
تشیع و آل‌بویه و نقد آن
تشیع و صفویه و نقد آن
تشیع و ایرانیان و نقد آن
نظریه مختار و ادله آن

منابع:

۱. شیعه در اسلام، علامه طباطبایی.
۲. هویه التشیع، احمد وائلی.
۳. عبدالله بن سبا الحقیقة المجهولة، محمدعلی المعلم.
۴. تاریخ تشیع در ایران، رسول جعفریان.
۵. عبدالله بن سبا و أثره فی احداث الفتنة، سلیمان بن حمد.
۶. عبدالله بن سبا، علامه عسکری.
۷. عبدالله بن سبا، ابراهیم بیضون.
۸. عبدالله بن سبا، الشیخ علی آل محسن.
۹. عبدالله بن سبا فی الصحف السعودیه، علامه عسکری.
۱۰. تشیع در مسیر تاریخ، جعفری.
۱۱. تاریخ الشیعه، شیخ محمدحسین مظفری.
۱۲. تاریخ الشیعه، شیخ سلیمان ظاهر.
۱۳. نشأة التشیع، سید طالب خراسان.
۱۴. الشیعه فی موكب التاريخ، آیت الله سبحانی.
۱۵. تاریخ الامامیه، عبدالله قیاض.
۱۶. نقض الوشیعه، سید محسن امین.
۱۷. الشیعه هم اهل السنة، تیجانی.

تاریخ امامیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: آشنایی با تاریخ امامیه در دوران حضور ائمه و غیبت کبری و دولتهای شیعه امامیه در طول تاریخ

سرفصل‌ها:

- تشیع در دوران امام علی (ع)
- تشیع بعد از دوران امام علی (ع) و اذیت و آزارهای امویان
- امامان و قیام‌های شیعی
- نهضت فرهنگی امام باقر (ع) و امام صادق (ع)
- تشیع در دوران امام رضا (ع)
- تشیع در دوران غیبت صغری
- دولت حمدانیان
- دولت آل بویه
- آل بویه و شعائر شیعی
- امامیه بعد از سقوط بغداد
- شیخ طوسی در نجف
- حله و تأثیر آن بر مکتب تشیع
- علامه حلی و خدابنده
- تشیع در دوران تیموریان
- ظهور صفویان و رسمیت تشیع امامی در ایران
- تاریخ صفویان و علل برافتادن آنها
- امامیه بعد از صفویان
- امامیه در دوران حاضر
- امامیه در عراق
- امامیه در لبنان
- امامیه در دیگر کشورها

منابع:

۱. تشیع در مسیر تاریخ، سید حسین جعفری
۲. تاریخ سیاسی غیبت امام دوازدهم، جاسم حسین
۳. سازمان وکالت، محمدرضا جباری
۴. تاریخ الامامیه، عبدالله فیاض
۵. تاریخ تشیع، محمد نصیری
۶. تاریخ الامامیه، صدر

۷. تاریخ تشیع در ایران، رسول جعفریان
 ۸. حیات فکری و سیاسی امامان شیعه، رسول جعفریان
 ۹. صفویان در عرصه سیاست و فرهنگ، رسول جعفریان
 ۱۰. تشیع در دوران تیموریان، ناصری
 ۱۱. آل بویه، فقیهی
 ۱۲. شیعیان بغداد، رجبی
 ۱۳. تاریخ امامت، منتظر القائم
 ۱۴. دولتهای شیعه، مغنیه
 ۱۵. تاریخ شیعه، مظفر

معارف امامیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: شناخت منابع حدیثی، تفسیری، روش‌ها و دیگر معارف امامیه و ادله استنباط از دیدگاه امامیه و آشنایی با تطورات تاریخی آن و مهمترین کتب اصول فقه و بزرگترین اصولیان شیعه

سرفصل‌ها:

معارف امامیه و حضرت امیر(ع)
معارف امامیه و امام باقر و امام صادق علیهم‌السلام
معارف امامیه در دوران ائمه بعدی
مکتب قم و بغداد
مهمترین منابع فقه، حدیث و تفسیر شیعه
مهمترین اصحاب اندیشمند دوره حضور
اصحاب اجماع
رئوس مطالب فقه در قرون میانه
ادوار فقه، حدیث و تفسیر شیعه
فقه عقل‌گرا و فقه حدیث‌گرا
مکتب شیخ الطائفه
پیروان شیخ
دوره نقد و ظهور ابن‌ادریس
مکتب حله
مکتب شهید اول و شهید ثانی
فقه حدیث، تفسیر و ترجمه در دوره صفویه
مکتب اخباری‌گری
مکتب وحید بهبهانی و نوزایی اصول
مکتب شیخ انصاری
ویژگیهای فقه امامیه
مقدار تأثیر عقل در فقه شیعه
تاریخ پیدایش اصول فقه امامیه
مکاتب اصولی
اجتهاد و تقلید
اخباریان و مخالفت با اصول فقه
مهمترین آثار و کتب اصول فقه شیعه
ادله و منابع استنباط در نزد امامیه
بزرگترین اصولیان شیعه
فقه، حدیث، تفسیر، رجال و اصول فقه در عصر حاضر

گسترش اصول فقه در عصر حاضر و دیدگاه‌های مختلف پیرامون آن

منابع:

۱. تعالیم امام باقر، لالانی، ترجمه بدره‌ای.
۲. مقدمه‌ای بر فقه شیعه، سیدحسین مدرسی طباطبایی.
۳. تاریخ فقه و فقهاء، ابوالقاسم گرجی.
۴. موسوعة طبقات الفقهاء، جعفر سبحانی.
۵. من لا یحضره الفقیه، شیخ صدوق.
۶. تهذیب، شیخ طوسی.
۷. شرایع الاسلام، محقق حلی.
۸. جواهر الکلام، شیخ محمدحسن نجفی.
۹. الحدائق الناضرة، شیخ یوسف بحرانی.
۱۰. مقالات کنگره شیخ طوسی.
۱۱. مقالات کنگره شیخ مفید.
۱۲. مقالات کنگره مقدس اردبیلی.
۱۳. مقالات کنگره شیخ انصاری.
۱۴. دانشنامه اصولیان شیعه، محمدرضا ضمیری.
۱۵. زندگی و اندیشه‌های ابن ادریس، علی‌همت بناری.
۱۶. پیش‌فرضهای فلسفی در علم اصول، سیدمحمد انتظام.
۱۷. اجتهاد در عصر ائمه معصومین، محمدرضا جواهری.
۱۸. فقه و عقل، علیدوست.
۱۹. مبانی کلامی اجتهاد، هادوی تهرانی.
۲۰. تاریخ فقه و فقهاء، حبیب‌الله عظیمی.
۲۱. الذریعة الی اصول الشریعة، سیدمرتضی.
۲۲. عدة الاصول، شیخ طوسی.
۲۳. غنیة النزوع، ابن زهره.
۲۴. الفوائد المدینه، ملامحمدامین استرآبادی.
۲۵. معالم الدین، حسن بن زیدالدین.
۲۶. تهذیب الوصول الی علم الاصول، علامه حلی.
۲۷. مبادئ الوصول الی علم الاصول، علامه حلی.
۲۸. السرائر، ابن ادریس.
۲۹. دروس فی علم الاصول، سیدمحمدباقر صدر.
۳۰. علم اصول الفقه، عبدالوهاب خُلاف.
۳۱. رسائل شریف مرتضی، سیدمرتضی.
۳۲. التذکرة بأصول الفقه، شیخ مفید.
۳۳. الوافیة فی اصول الفقه، فاضل تونی.
۳۴. علم الاصول تاریخیاً و تطوراً، علی قائینی.
۳۵. اصحاب الاجماع، ابراهیم مشکینی.

۳۶. معارج الاصول، محقق حلی.
۳۷. تاریخ حدیث، مجید معارف
۳۸. اندیشه‌های کلامی شیخ مفید، مکدرموت
۳۹. تاریخ تشیع، جمعی از نویسندگان
۴۰. مجله علوم حدیث، دارالحدیث
۴۱. مجله کلام اسلامی، مؤسسه امام صادق
۴۲. مجله فقه اهل بیت، دائرةالمعارف فقه اهل بیت

گرایشهای شیعی غیر معروف در سه قرن نخست

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: آشنایی با پیدایش فرقه‌های کوچک شیعه و سیر تطورات فکری و تاریخی آنها

سرفصل‌ها:

ظهور کیسانیه

مختار و کیسانیه

محمد بن حنفیه و مختار

بزرگان و شاعران کیسانیه

عقاید کیسانیه

کیسانیه و امام سجاد

علل پیدایش واقفیه

واقفیه و امام رضا (ع)

علل گسترده‌گی وقف بر امام کاظم (ع)

فطحیه و عکس‌العمل امام کاظم (ع)

منابع:

۱. فرق الشیعه، نوبختی
۲. المقالات والفرق، سعد بن عبدالله اشعری
۳. مقالات الاسلامیین، ابوالحسن اشعری
۴. اوائل المقالات، شیخ مفید
۵. کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق
۶. الغیبه، نعمانی
۷. عیون اخبار الرضا، شیخ صدوق
۸. الغیبه، شیخ طوسی
۹. الکیسانیه فی التاریخ والادب، وداد قاضی
۱۰. الملل و النحل، شهرستانی
۱۱. الفرق بین الفرق، عبدالقاهر بغدادی
۱۲. مجموعه مقالات کنگره امام رضا (ع)
۱۳. الواقفیه، حبیب الله

تاریخ زیدیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: بررسی قیام‌های رهبران زیدیه در قرن دوم و سوم و تعیین دیدگاه ائمه پیرامون این قیام‌ها، بررسی تاریخ ظهور، گسترش و افول حکومت‌های زیدیه و بررسی وضعیت، جمعیت، پراکندگی، مناطق و رابطه آنها با وهابیت

سرفصل‌ها:

بررسی قیام زید بن علی و دیدگاه امامیه درباره آن
بررسی قیام یحیی بن زید در جوزجان
بررسی قیام نفس زکیه در مدینه و نقد مهدویت آن
بررسی قیام ابراهیم بن عبدالله محض در بصره
ابوحنیفه، مالک بن انس و تأیید قیام علویان
قیام شهید فخر و تأثر اهل بیت
قیام محمد دیباج در خراسان
قیام ابن طباطبا و نقش ابوالسرایا در این قیام
حکومت ادرسیان در شمال آفریقا
ادرسیان و خوارج
آل ادریس و فاطمیان
ادرسیان و امویان اندلس
علل جنگ‌های داخلی اداره
حسن بن زید و علویان طبرستان
محمد بن زید و سامانیان
ناصر اطروش و کناره‌گیری از حکومت
اضمحلال علویان طبرستان
زیدیه ایران تا ظهور صفویان
زیدیه در یمن و قاسم رسی
الهادی الی الحق، مؤسس زیدیه یمن
دوره اول اقتدار زیدیه یمن
حسینیه و مهدویت حسین بن قاسم عیانی
دوره دوم حکومت زیدیه بر یمن
بررسی پیشینه رسوخ افکار ابن تیمیّه در زیدیه
وهابیت و زیدیه
مدرسه شوکانی و تأثیر آن بر زیدیه
زیدیه سلفی و زیدیه اهل بیتی
زیدیه بعد از کودتا در یمن
زیدیه و امامیه

٣٦. دراسات و بحوث فى تاريخ اليمن الاسلامى، محمد عيسى حريرى.
٣٧. منهج الامام الشوكانى فى العقيدة، عبدالله نومسوك.
٣٨. ائمة اليمن بالقرن الرابع عشر، محمد بن محمد زياره.
٣٩. نبلاء اليمن الى سنة ١٣٧٥ هـ، محمد بن محمد زياره.

معارف زیدیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: آشنایی با فقه، حدیث، تفسیر، قواعد فقهی فقه زیدیه و شناخت ابواب مطرح در فقه زیدیه و مهمترین کتب آنها در این زمینه و تأثیر فقه حنفی بر فقه زیدیه و شناخت منابع و ادله استنباط در دیدگاه زیدیه و تأثیر اصول فقه حنفی بر اصول فقه زیدی و آشنایی با مهمترین کتب اصول فقه زیدیه

سرفصل‌ها:

تاریخ پیدایش فقه، حدیث و تفسیر زیدیه
زیدیه و حنفیه (تأثیرپذیری زیدیه از حنفیان)
فقه هادوی و ناصری
قواعد فقهی در نزد زیدیان
طهارات و نجاسات از دیدگاه زیدیه
وضوء، غسل و تیمم
صلوات
اذان و اقامه و دیدگاه زیدیه در باب الصلاة خیر من النوم و حی علی غیر العمل
بسمله، جهر یا اخفات
احکام نماز جماعت و نماز جمعه و عیدین
شرایط و حدود زکات و خمس نزد زیدیه
روزه و حج و شرایط آنها نزد زیدیه
احکام جهاد (سیر)
معاملات
احکام محتسب
احوال
حدود، قصاص و دیات
اجتهاد و تقلید و جواز تقلید برای غیر مجتهد
کتاب و سنت و حجیت ظواهر کتاب نزد زیدیه
تعارض نص و ظاهر، عام و خاص، قیاس و عام و مفهوم مخالف نزد زیدیه
حجیت خبر واحد در دیدگاه زیدیه
مفهوم وصف، مفهوم غایت، مفهوم لقب، مفهوم شرط، مفهوم عدد نزد زیدیه
اجماع عترت نزد زیدیه، شروط و اقسام آن
فتوای صحابی نزد زیدیه و شرایط آن
قیاس در دیدگاه زیدیه و شرایط آن
استحسان، مصالح مرسله، استصحاب و خطر و اباحه نزد زیدیه

منابع:

١. كتاب الازهار في فقه الائمة الاطهار، ابن مرتضى احمد بن يحيى.
٢. الاحتساب، ناصر اطراوش.
٣. التجريد في فقه الامامين قاسم بن ابراهيم و يحيى بن حسين، احمد بن حسين هارونى.
٤. شرح الازهار، عبدالله بن مفتاح.
٥. كتاب المنتخب، يحيى بن حسين.
٦. الانتصار على علماء الامصار، يحيى بن حمزه.
٧. كتاب شفاء الاوامر فى احاديث الاحكام، حسين بن بدرالدين.
٨. الفظطمم الزخار المطهر لرياض الازهار من آثار السيل الجرار، محمد بن صالح سماوى.
٩. فتح الغفار المشتمل على احكام سنة نبينا المختار، شرف الدين حسن بن احمد رباعى.
١٠. نكت العبادات، جعفر بن احمد بن عبدالسلام.
١١. الامام الزيد، محمد ابوزهرة.
١٢. شرح نكت العبادات، جعفر بن احمد بن عبدالسلام.
١٣. مجموع رسائل الامام المنصور بالله عبدالله بن حمزه، تحقيق عبدالسلام بن عباس الوجيه.
١٤. التاج المذهب لأحكام المذهب، احمد بن قاسم عيسى.
١٥. الروض النضير، حسين بن احمد صياغى.
١٦. البحر الزخار، ابن مرتضى.
١٧. صفوة الاختيار فى اصول الفقه، عبدالله بن حمزه بن سليمان.
١٨. المجزى، يحيى بن حسين هارونى.
١٩. المقنع الشافى، يحيى بن المحسن الداعى.
٢٠. جوهرة الأصول، احمد بن محمد بن الحسن الرصاص.
٢١. معيار العقول و شرحه منهاج الوصول، احمد بن يحيى المرتضى.
٢٢. القسطاس المقبول شرح معيار العقول، الحسن بن عزالدين بن الحسن.
٢٣. مرقاة الوصول إلى معيار العقول، سيد داود بن الهادى.
٢٤. الحاوى، يحيى بن حمزة.
٢٥. الفصول اللؤلؤية، سيد صارم الدين ابراهيم بن محمد الوزير.

تاریخ اسماعیلیان

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

اهداف: بررسی تاریخ پیدایش اسماعیلیه و قرامطه و عملکرد آنها و تأسیس حکومت در بحرین و علل افول آنها، بررسی چگونگی پیدایش و برآمدن فاطمیان در شمال آفریقا و نزاریان در ایران و تحولات آنها تا اضمحلال و بررسی جمعیت، مناطق، پراکندگی و وضعیت اقتصادی اسماعیلیه (طیبیان و نزاریان) و رابطه آنها با فرق دیگر

سرفصل‌ها:

پیش‌زمینه‌های ظهور اسماعیلیه در دوران امام صادق(ع)

پیدایش اسماعیلیه بعد از رحلت امام صادق(ع)

اسماعیلیه خالصه و مبارکیه و اختلافات آنها

ظهور قرامطه در کوفه

دیدگاه ابن‌رزّام در باب پیدایش قرامطه

قرامطه در ایران، یمن و مغرب

قرامطه در بحرین

آل‌جنابی و حاکمیت آنها بر بحرین

علل افول قرامطه

ابوعبدالله شیعی در شمال آفریقا

عبیدالله المهدی و تأسیس حکومت فاطمیان

المعزّلدین الله و فتح مصر

مستنصر و اختلاف بر سر جانشینی

حسن صباح، مؤسس نزاریان در ایران

حسن دوّم و اعلام قیامت

خورشاه و فتح قلاع اسماعیلیه به وسیله هلاکوخان

نزاریان بعد از الموت

آقاخان محلاتی

پیدایش طیبیان

طیبیان در یمن

وضعیت بهره‌ها در هند (طیبیان)

وضعیت خوجه‌ها در هند

خوجه‌ها در آفریقای شرقی

وضعیت طیبیان سلیمانی در یمن

آقاخان و اباحه‌گری

آقاخان و استعمار

روشنفکران طیبی و نقد داعی مطلق

منابع:

۱. فرق الشیعه، نوبختی.
۲. المقالات والفرق، سعد بن عبدالله اشعری.
۳. عیون الاخبار، داعی ادریس قرشی.
۴. الجامع فی اخبار القرامطه، سهیل زکار.
۵. القرامطه، حسن بزّون.
۶. تاریخ اسماعیلیه، عارف تامر.
۷. تاریخ و عقاید اسماعیلیه، فرهاد دفتری.
۸. قرامطه، دوخویه.
۹. تاریخ اسماعیلیان، برنارد لوئیس.
۱۰. من سواد الکوفه الی البحرین، محمد الخلیفه.
۱۱. القرامطه، عبدالمنعم عزیز النصر.
۱۲. القرامطه، اسماعیل میرعلی.
۱۳. اسماعیلیه و قرامطه، عارف تامر.
۱۴. نهضت قرامطه، جمعی از نویسندگان.
۱۵. تاریخ الاسماعیلیه، مصطفی غالب.
۱۶. تاریخ فاطمیان، منهاجی، ترجمه حجت الله جودکی.
۱۷. افتتاح الدعوة، قاضی نعمان.
۱۸. اتعاط الحنفاء بأخبار الائمه الفاطمین، مقریزی.
۱۹. نزهة المقلین فی اخبار الدولتین، ابن طویر.
۲۰. تاریخ اسماعیلیه، محمد بن زین العابدین خراسانی فدایی.
۲۱. اسماعیلیان پس از مغول، نادیا ابوجمال.
۲۲. پژوهشی در یکی از امپراتوریهای اسلامی، پل واکر، ترجمه بدره‌ای.
۲۳. مجمع التواریخ السلطانیه، به اهتمام مدرسی زنجانی.
۲۴. افسانه‌های حشاشین، فرهاد دفتری.
۲۵. مختصری در تاریخ اسماعیلیه، فرهاد دفتری.
۲۶. عبقریه الفاطمین، محمد حسن اعظمی.
۲۷. المعزّلدین الله، حسن ابراهیم حسن.
۲۸. تاریخ الدولة الفاطمیّه، حسن ابراهیم حسن.
۲۸. تاریخ اسماعیلیان، محمد فاروق فرقانی.
۲۹. فرقه اسماعیلیه، هاجسن، ترجمه بدره‌ای.
۳۰. زبده التواریخ، جمال‌الدین کاشانی.
۳۱. اسماعیلیه، مرکز ادیان و مذاهب.
۳۲. آقاخان‌ها، ماهر بویس.
۳۳. اسماعیلیه، بهمین پور.
۳۴. خوجه‌ها در عالم اثنا عشری، کمیل راجانی.

۳۵. مختصری در تاریخ و عقاید اسماعیلیه، فرهاد دفتری.
۳۶. مجلات سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی.
۳۷. الاسماعیلیه بین الحقایق والاباطیل، هاشم عثمان.
۳۸. تاریخ اسماعیلیه، محمد بن زین العابدین خراسانی فدایی.
۳۹. تاریخ و عقاید آقاخانیه، میثم تارم.
۴۰. آقاخان سوم.

غلو و غلات (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: —

اهداف: شناخت چگونگی شکل‌گیری و تطور غلات در دوران ائمه و بررسی افکار آنها و نحوه برخورد ائمه با آنها

سرفصل‌ها:

معنا و مفهوم غلو و تفویض
عبدالدين سبا واقعت يا افسانه
غلات دوران حضرت امير و نحوه برخورد حضرت با آنها
بيان بن سمان و بيانته (تاريخ و عقايد)
ابومنصور عجلي و ادعاى نبوت
مغيرة بن سعيد و مغيريه
ابوالخطاب و خطابه
يونس بن ظبيان
آراء و افكار مفوضه دوران حضور
شلمغانى و ادعاى بابيت
فارس بن حاتم و فرمان قتل وى از سوى امام
بررسى فرقه‌هاى غالى مطرح در دوران ائمه وارده در كتب ملل و نحل

منابع:

۱. فرق الشيعه، نوبختی.
۲. المقالات والفرق، سعد بن عبدالله اشعری.
۳. مقالات الاسلاميين، ابوالحسن اشعری.
۴. رجال کشی، کشی.
۵. رجال نجاشی، نجاشی.
۶. الفرق بين الفرق، بغدادی.
۷. الملل والنحل، شهرستانی.
۸. بيان الاديان، حسنی.
۹. غاليان، نعمت الله صفری.
۱۰. غلو، نعمت الله صالحی نجف آبادی.
۱۱. الغلو، سامرابی.

جریانهای انشعابی و انحرافی^۱

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: —

اهداف: شناخت چگونگی شکل‌گیری شیخیه و جریانهای انحرافی از آن و آشنایی با اندیشمندان و افکار آنها

سرفصل‌ها:

تاریخ پیدایش شیخیه
زندگانی و آثار شیخ احمد احسائی
آراء و افکار خاص شیخ احمد احسائی
موافقان و مخالفان شیخ احمد احسائی
سید کاظم رشتی و طرح مسئله باب
علی محمد شیرازی و ادعای باییت
محمد کریم خان کرمانی و شیخیه کرمان
احقاقی‌ها و شیخیه همدان
مامقانی‌ها و شیخیه تبریز
تفاوت اندیشه شیخیه با اثناعشریان
عکس‌العمل علماء در برابر ادعای باییت شیرازی
ادعای مهدویت و نبوت باب
ادعای مَنْ یظهره اللّهی
جانشینی صبح ازل
ادعای پیامبری از سوی حسینعلی بهاء
بهائیت در بغداد و عکا
بهائیت بعد از حسینعلی بهاء
شوقی افندی و تحولات جدید
بیت العدل
بهائیت در جهان امروز

منابع:

۱. رسائل الحکمة، شیخ احمد احسائی.
۲. کتاب الرجعة، شیخ احمد احسائی
۳. شرح الزيارة الجامعة، شیخ احمد احسائی.
۴. العصمة، شیخ احمد احسائی.
۵. اصول عقاید، سید کاظم رشتی.

۱. این درس در دو واحد و همراه با تاریخ و عقاید بابیه و بهائیت عرضه می‌گردد.

۶. مجموعه رسائل، سید کاظم رشتی.
۷. فصل الخطاب، محمد کریم خان کرمانی.
۸. مکتب شیخی، هانری کرین.
۹. ارشاد القلوب، محمد کریم خان کرمانی.
۱۰. الشیخیه، آل طالقانی.
۱۱. کتاب الیقان، سید علی محمد باب.
۱۲. کتاب اقدس، حسینعلی بهاء.
۱۳. کتاب ایقان، حسینعلی بهاء.
۱۴. بهائیان، سید محمدباقر نجفی.
۱۵. انشعاب در بهائیت، اسماعیل رائین.
۱۶. نقد بهائیت، سیدمصطفی حسینی طباطبایی.
۱۷. بهائیت در ایران، زاهدی.

معارف اسماعیلیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: دارد

اهداف: شناخت چگونگی شکل‌گیری فقه، حدیث، تفسیر و اصول فقه اسماعیلیه و تطور آن و نیز بررسی علل عدم توجه نزاریان به فقه و توجه خاص طیبیان به آن

سرفصل‌ها:

فقه اسماعیلیه قبل از ظهور فاطمیان

فقه در دیدگاه قرامطه

قاضی نعمان و تأسیس فقه و حدیث اسماعیلیه

دعائم الاسلام و تأویل الدعائم

خاندان قاضی نعمان در دوران فاطمیان و قضاوت بر اساس فقه اسماعیلی

نقش امامان فاطمی در پیشبرد فقه اسماعیلی

فقه در دوران نزاریان

فقه در دوران حسن اول، دوم و سوم در الموت

نزاریان امروزی و فقه

فقه در طیبیان یمن

فقه در طیبیان هند

ویژگیهای فقه اسماعیلیه

اصول فقه و ادله استنباط نزد اسماعیلیان

مهمترین آثار فقهی و اصول فقهی اسماعیلیان

مهمترین فقیهان و اصولیان اسماعیلی مذهب

تفسیر اسماعیلیه و رویکرد تأویلی آنها

منابع:

۱. دعائم الاسلام، قاضی نعمان.

۲. تأویل الدعائم، قاضی نعمان.

۳. وجه دین، ناصر خسرو.

۴. معالم الحلال والحرام عند الموحدين الدرود، شیخ مرسل نصر.

۵. تأویل الزکاة، جعفر بن منصور الیمن (خطی).

۶. تأویل الشریعة، معزالدین الله، (خطی).

۷. کتاب الازهار، حسن بن نوح هندی.

۸. مفاتیح الاسرار، شهرستانی

۹. زهر المعانی، داعی ادریس

تاریخ عقاید امامیه

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: آشنایی با تاریخ و چگونگی شکل‌گیری شیعه امامیه، اندیشمندان و اندیشه‌های آنان

سرفصل‌ها:

شیعیان در عصر امام علی (ع) و پیشوایان بعدی تا عصر غیبت
آراء اعتقادی اصحاب ائمه پیرامون توحید و امامت
قرن چهارم و پنجم و شکل‌گیری کلام شیعه و ظهور متکلمان شیعه
وضعیت تشیع در قرون بعدی تا عصر صفوی
تشیع از عصر صفوی تا عصر حاضر
جغرافیای تشیع در گذشته و حال
مباحث اعتقادی: توحید و سایر صفات الهی، تعطیل، تشبیه، بداء، نبوت عامه و خاصه و اعجاز
قرآن معجزه خالده
مسئله تحریف و عدم تحریف قرآن
نصب امام، عصمت، علم و ولایت تکوینی و تشریحی امام
تقیه، مهدویت، رجعت، معاد، شفاعت

منابع:

۱. الاعتقادات فی دین الامامیه، شیخ صدوق.
۲. التوحید، شیخ صدوق.
۳. الفصول المختارة من العیون والمحاسن، شیخ مفید.
۴. اوائل المقالات فی المذاهب والمختارات، شیخ مفید.
۵. تصحیح الاعتقادات الامامیه، شیخ مفید.
۶. تمهید الاصول فی علم الکلام، شیخ طوسی.
۷. تلخیص الشافی، شیخ طوسی.
۸. ارشاد و دیگر کتب، شیخ مفید.
۹. الذخیره فی علم الکلام، سیدمرتضی.
۱۰. رسائل، سیدمرتضی.
۱۱. الشافی فی الامامة، سیدمرتضی.
۱۲. شروح تجرید الاعتقاد.
۱۳. مناهج الیقین فی اصول الدین، علامه حلی.
۱۴. نهج الحق وکشف الصدق، علامه حلی.
۱۵. علم الیقین، فیض کاشانی.
۱۶. گوهر مراد، عبدالرزاق لاهیجی.

۱۷. نشأة التشيع، محمدباقر صدر.
۱۸. شیعه در اسلام، سید محمدحسین طباطبایی.
۱۹. ظهور شیعه، سید محمدحسین طباطبایی.
۲۰. رسالت تشیع در دنیای امروز، سید محمدحسین طباطبایی.
۲۱. تشیع در مسیر تاریخ، سیدحسین جعفری.
۲۲. الشيعة الامامية، محمدصادق الصدر.
۲۳. جانشینی حضرت محمد، ویلفرد مادلونگ.
۲۴. مکتب در فرایند تکامل، حسین مدرسی.
۲۵. خلافت و ولایت از دیدگاه قرآن و سنت، محمدتقی شریعتی.
۲۶. المنقذ من التقليد، سدیدالدین محمود رازی حمصی.
۲۷. تاریخ تشیع در ایران از آغاز تا قرن دهم هجری، رسول جعفریان.

غلو و غلات (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: دارد

اهداف: شناخت چگونگی شکل‌گیری و تطورات تاریخی غلات در عصر حاضر و جغرافیا و عقاید آنها

سرفصل‌ها:

تاریخ پیدایش نصیریه

تطورات تاریخی نصیریه

نصیریه در عصر حاضر

عقاید نصیریان

تاریخ پیدایش اهل حق

تطورات تاریخی آنها

عقاید اهل حق

تاریخ پیدایش علویان ترکیه

تطورات تاریخی آنها و رابطه آنها با بکتاشیان

عقاید آنها

علویان ترکیه در حال بازگشت

یزیدیان و تاریخ پیدایش آنها

شیطان و یزیدیان

رابطه یزیدیان و تشیع

جغرافیای کنونی یزیدیان

نحوه برخورد شیعیان با غلات

منابع:

۱. عقاید علویان ترکیه، الماز.
۲. علویوا الاناضول، بسیم صبحی انطاکی.
۳. الصلة بين التشيع والتصوف، کامل شبیبی.
۴. تصوف در یکصد پرسش و پاسخ، عبدالباقی گولپیناری.
۵. تشیع در ترکیه، رایزن فرهنگی ایران در ترکیه.
۶. بکتاشیه، دانشنامه جهان اسلام.
۷. بکتاشیه، دائرة المعارف بزرگ اسلامی.
۸. تشیع و تصوف، معروف هاشم حسنی.
۹. صفویه در عصر دین، فرهنگ، و سیاست. رسول جعفریان.
۱۰. هل العلویون شیعه، هاشم عثمان.
۱۱. اصول الدین عند الشیعه العلویین، هاشم عباس.

۱۲. تاریخ العلویین، محمد امین غالب الطویل.
۱۳. العلویون والتشیع، علی عزیز ابراهیم.
۱۴. الغیبه، شیخ طوسی.
۱۵. فرق الشیعه، نوبختی.
۱۶. دانش نامه نام آوران پارسان، صدیق صفی زاده.
۱۷. شاهنامه حقیقت، نعمت الله جیحون آبادی.
۱۸. تاریخ خاندان های حقیقت، محمد علی سلطانی.
۱۹. اهل حق، دائرة المعارف تشیع.
۲۰. اهل حق، دائرة المعارف بزرگ اسلامی.
۲۱. اهل حق، احمدی لامیری.
۲۲. اسطوره اهل حق، ایرج بهرامی.
۲۳. غالیان، نعمت الله صفری.

عقاید زیدیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: بررسی عقاید زیدیه در باب امامت، مصادیق آن، صفات امام، قیام به سیف، نقد امامیه و بررسی عقاید زیدیه در باب توحید، عدل، امر به معروف و نهی از منکر، وعد و وعید، شفاعت، نبوت و منزله بین منزلتین

سرفصل‌ها:

ادله زیدیه بر ضرورت امامت

زیدیه و نصّ خفی

زیدیه و قیام به سیف

فاطمی قائم و زیدیه

مصادیق اهل بیت

ویژگیها و صفات امام

عدم عصمت امام نزد زیدیه

وجود دو امام در یک زمان

صحابه در نگاه زیدیه

خلفای ثلاث نزد زیدیه

بررسی دیدگاه‌های زیدیه نسبت به امامیه

منابع شناخت در نزد زیدیه

حسن و قبح عقلی

ادله زیدیه بر اثبات خداوند

صفات الهی نزد زیدیه

صفات خبری و تأویلات زیدیه

عدل از دیدگاه زیدیه و تفاسیر آن

معنای اختیار نزد زیدیه

امر به معروف در نگاه زیدیه

وعد و وعید و ادله آن

معنا و مفهوم شفاعت نزد زیدیه

معنای نبوت، رسالت و وحی از دیدگاه زیدیه

ویژگیهای انبیاء و معجزات آنها

اعجاز قرآن

منابع:

۱. تثبیت الامامة لأهل بیت النبى، قاسم رسی.

۲. الردّ علی الرافضه، قاسم رسی.

٣. تثبيت الامامة، زيد بن علي.
٤. مجموع كتب و رسائل زيد بن علي، محمد يحيى سالم عزان.
٥. تثبيت الوصية، زيد بن علي.
٦. مجموع كتب و رسائل الامام القاسم الرسى.
٧. الامامة، قاسم رسى.
٨. ينابيع النصيحة في العقائد الصحيحة، حسين بن بدرالدين.
٩. في علم الكلام، قسم الزيدية، محمود صبحى.
١٠. الزيدية في موكب التاريخ، آيت الله سبحانى.
١١. امامت از دیدگاه زيديه، سيد على موسوى نژاد.
١٢. تحرير الافكار، بدرالدين الحوشى.
١٣. الكامل المنير في اثبات ولاية امير المؤمنين، قاسم رسى.
١٤. تثبيت امامة الامير المؤمنين، هادى ال الحق يحيى بن حسين.
١٥. مسألة في الامامة، هادى ال الحق.
١٦. انوار اليقين في امامة امير المؤمنين.
١٧. كتاب الشافى، المنصور بالله ابن حمزه.
١٨. كتاب الاساس لعقائد الأكياس، منصور بالله قاسم بن محمد بن على.
١٩. عدة الاكياس في شرح معانى الاساس، محمد بن صلاح شرفى قاسمى.
٢٠. الدليل الكبير، قاسم رسا.
٢١. الرد على النصارى، قاسم رسى.
٢٢. الرد على المجيرة، قاسم رسى.
٢٣. العدل والتوحيد، قاسم رسى.
٢٤. مجموع رسائل الامام الهادى الى الحق يحيى بن حسين، عبدالله بن محمد الشاذى.
٢٥. مجموع كتب و رسائل الامام المرتضى محمد بن يحيى، محمد بن يحيى الهادى.
٢٦. هداية الراغبين الى مذهب العترة الطاهرين، هادى بن ابراهيم الوزير.
٢٧. العلم الشامخ، صالح بن مهدى يمنى.
٢٨. شرح الاساس الكبير، احمد بن محمد بن صلاح الشرفى.
٢٩. ايثار الحق على الخلق، ابن الوزير.
٣٠. العواصم والقواصم، ابن الوزير.
٣١. كتاب عدة الاكياس، احمد بن محمد شرفى.
٣٢. ينابيع النصيحة في العقائد الصحيحة، حسين بن بدرالدين.
٣٣. ابطال العقائد في افعال العباد، على بن محمد بن يحيى العجرى.
٣٤. نير البرهان في توطيه عقايد الايمان، محمد على شرفى.
٣٥. النجاة، يحيى بن حسين.

عقاید اسماعیلیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

اهداف: بررسی عقاید اسماعیلیه در باب خدای ناشناختنی، صفات الهی، جبر و اختیار و معاد روحانی (مبدأ و معاد) و بررسی عقاید اسماعیلیه در باب نبوت، امامت و تأویل، تاریخ هفت دور و تأکید بیش از اندازه بر تأویل

سرفصل‌ها:

خدای ناشناختنی و نقد آن

صفات عقل اول

چینش نظام هستی

تأثیر نوافلاطیون بر افکار اسماعیلیه

رابطه عقول و نطقاء

ادله نفی معاد جسمانی

ادله معاد روحانی در دیدگاه اسماعیلیه

تناسخ و رابطه آن با اسماعیلیان

تعریف نبوت

ویژگیهای انبیاء و رسول

ادله بعثت انبیاء

هفت دور تاریخ

تأکید بیشتر بر تأویل و عدم توجه به ظاهر

اباحه‌گری

اوصاف امام

امام و مسئله ربوبیت

مصادیق ائمه نزد اسماعیلیه

عصمت امام

منابع:

۱. الریاض، حمیدالدین کرمانی.

۲. الافتخار، ابویعقوب سجستانی.

۳. الاصلاح، ابوحاتم رازی.

۴. کشف المحجوب، ابویعقوب سجستانی.

۵. راحة العقل، حمیدالدین کرمانی.

۶. تاریخ الاسماعیلیه، آیت الله سبحانی.

۷. مجموعه مقالات اسماعیلیه، جمعی از نویسندگان.

۸. الاسماعیلیه، تاریخ، عقاید، احسان الهی ظهیر.

۹. اربعة كتب اسماعيليه، شتروطمان.
۱۰. جامع الحكمتين، ناصر خسرو.
۱۱. زهر المعاني، داعى ادريس قرشى.
۱۲. كنز الولد، حسين بن حامدى.
۱۳. المجالس والمسائرات، قاضى نعمان.
۱۴. كتاب الينايع، ابوعقوب سجستانى.
۱۵. اسماعيليه، مهدي محقق.
۱۶. تاج العقائد، على بن محمد الوليد.
۱۷. تاريخ و عقايد اسماعيليه، فرهاد دفتري.
۱۸. حميدالدين كرمانى، پل واكر، ترجمه بدره‌اى.
۱۹. ابوعقوب سجستانى، پل واكر، ترجمه بدره‌اى.
۲۰. اعلام النبوة، ابوحاتم رازى.
۲۱. اثبات النبوات، ابوعقوب سجستانى.
۲۲. الاقوال الذهبية، حميدالدين كرمانى.
۲۳. زاد المسافرين، ناصر خسرو.
۲۴. گشايش و رهايش، ناصر خسرو.
۲۵. اصول المذاهب، قاضى نعمان.
۲۶. الارجوزة المختارة، قاضى نعمان.
۲۷. امام شناسى، نصيرالدين نصير هوتزايى.
۲۸. المصاييح فى اثبات الامامة، حميدالدين كرمانى.
۲۹. الامامة و قائم القيامة، مصطفى غالب.
۳۰. اثبات الامامة، احمد بن ابراهيم نيشابورى.
۳۱. سرائر و اسرار النطقاء، جعفر بن منصور اليمنى.
۳۲. كتاب الكشف، جعفر بن منصور اليمانى.
۳۳. كتاب الهمة فى آداب اتباع الائمة، قاضى نعمان.
۳۴. فضائح الباطنيه، غزالى.
۳۵. دامغ الباطل و حتف المناضل، على بن محمد الوليد.
۳۶. غزالى و اسماعيليان، فاروق متها، ترجمه بدره‌اى.

